

# Latweefchu Awise.

Nr. 34. Zettortdeenâ 20tâ August 1836.

## Swehts preeks.

Slawehts Deews! nu jau schurp turp dsird no jaunahm skohlahm, fo deewabihjigi fungi eegrohs un zelt saweem Latweefchu laudim par swehtibu un preeku. Patlabban arridsan lassam Nihges wahzu awises, ka Widsemmes zeenigi fungi sawâ scha gadda Landagâ spreedusch: nu buhschoht it no Deewa teefas par to gabdaht preefsch Latweefchu behrneem rahdas skohlas eetaisht, kâ jau 1804tâ gaddâ semneeku likkumu gramata to peefohl un pawehl. Sinnam, ka Kursemmê schinnis gaddôs, jau dasch labs mihligs kungs, sawu pagastu eepreezejis un apdahwinajis ar jaunu skohlu; un ka Sihrawas muischâ schis swehts gudribas un deewabihjaschanas eedehts it leelumâ un jauki kohpts, jau baggatus augfus isdohd, kas wissai semmei us preefschdeenahm par labbu buhs: jo tur arridsan audse un gruntigi ismahza Latweefchu skohlmeistesrus kas us scho ammatu ihsti labbi derr, kâ peenahkabs. Bet no Leifschu semmes, fur tatschu zitti tuhtstoschi muhsu tizzibas un zilts beedru wissapfahrt Kursemmes rohbescheem dsihwo — kâ tannis leelas Latweefchu draudjes Scheimê, Birjes, Mlischôs, Skohdê, Schauldôs zc. zc., — lihds schim ne puschu plehstu wahrdaun deht lauschu skohlahm, wehl ne effam dsirdejschi. Zil schinni wajjadsigâ leelâ leetâ ruhpiigi dwehfeles ganni un deewabihjigi mahzitaji, un lautini paschi, eespehje darriht, jaunahm dwehfelehm par kohpschanu, til ween tur bij un notifke. Bet deemschehl gan masa leeta, un wahrga buhschana! — Jo bes ibstahm skohlahm, fur zilweki no masahm deenahm us Deewa zelkeem wadditi un pareisi mahziti tohp, ir paschas basnizas lihdsinajahs kahdam baggatam meelastam, bet fur mihla maifite naw flahht. Bet skohlas zelschanas irr lohti dahrga leeta, fo nekur ne reds bes augstu waldeenku woi zeenigu kungu spehzigâ paliga. — Tad nu ikweenam gohdi-

gam lassitajam par jo leelu preeku muhsu semmes wahzu awises tâ stahw rakstihst:

Latweefchu meitu skohla Scheimê.

„Das augstais zeenigs Leelskungs (Fürst) Jahnis no Liewen, Krimuldes (Widsemme) un Meschohtnes (Kursemmê) dsimtskungs, irr pehrn pirzis Gleeawas un Scheimes muischas ar 95 fainneekeem, ne zil tabl no Bauflas, Leifschôs, gar paschu Kursemmes rohbeschu. Das pats derwe saweem jauneem parwalstneekeem gohda-dsihres par apfweizinaschanu. Zê nu gaddijahs arridsan kahdi dsihres weefi no Meschohtneekeem; tee ne ween labbaki bij isgehrbti, bet arri azzim redsoht wissâ sawâ buhschanâ wairak par gohdu un patifschanu rahdijahs, ne ka tee Latweefchi kas tur Leifschôs mahjo. Pats augstais Leelskungs lihds ar sawu augstu zeenigu Leelmahti gan labbi nomannija, kahda starpa effoti starp Kursemmes un Leifschu Latweefcheem, un tudaf nodohmaja un apnehmahs it kristigâ swehtâ prahtâ, par to mihligi gabdaht, lai arri winnu Leifschu behrneem us preefschu labbaki klahjahs. Gruhti gan irr nowahrdsinatu pagastu un tufschneekus atkal par gohdu zelt lai atfett un eesett, lai turrigi paleek un atkal ar preeku strahda un dsihwo. Zê jafahk pee paschas faknes. Bet teizama jauka dsihwe un mahjas buhschana irr patti fakne, no ka wissa laiziga laime un labklahschana lauschu pulkâ nahk un zeltahs, lihds ar tizzibas spehku un swehtibu, un ar gohdigeem kristigeem firds tikkumeem. Un semneeku kahrtâ irr wissuwairak feeswas un fainneezees, kas wissu mahjas buhschanu eegrohs un gohdam usturr, peefohpj un par wissu sinn un gahda un walda. Jo sinnama leeta: wihreescheem irr saws nolifts darbs pa ahru, un gluschi zittads annats; woi fainneeks woi gahjeis, woi seewneeks, woi puifis buhdams, weenalga, tam ahra ween jayublejahs ir tablî no mahjahm, ar lauku apstrahdaschanu un kohp-

ſchanu, woi kunga woi paſcha laukâ, woi pa meſcheem woi us zeltu, ihpaſchi tabdâs mallâs, kur kunga robbeſch leels, bet tauſchu ſpehks maſs irr. Tad prohti wihreeſcheem naw wallas behrnus mahziht un ſkobleht. Tur prettim ſeeweeſchi weenumehr paleek mahjâs, un kas ween darramâs iſtabâ, tas ſchahm peekriht darriht, tad nu arridsan behrnus un jauneklus waldbiht un mahziht. Bet to ween, ko mahte patti mahf un proht un ſinn, to arri jaunineem warr doht un mahziht; un jo patti labbi mahzita, un dauds ko proht, jo behrni no winnas weegli eenemſees un mahziſees, ſkaidribu, prahtigu buhſchanu, tizzigi ſtrahdaht, wiſſu pareiſi pa fahrtam ſahft un isdarriht, ar ſinnu un par gohdu dſihwoht, un gudribu un ſwehtu tizzibu zeeniht. Tad nu ihſti fakkoht: ſeewa, gohdiga behrnu mahte un ruhpiſiga ſaimneeze jeb mahjâs waldneeze, irr kâ patti dwehſele wiſſas teizamas mahjâs buhſchanas; un tas kungs, kas ſawu pagafu gribb par gohdu zelt us laimi un labklahſchanu, tas lai us to dohma tam gahdaht un isaudſeht pareiſi ismahzitas ſaimneezeſ un labbas namma un behrnu mahtes. To gan labbi aſſihdami likke muhſu minnehts augſts Leekungu pahris, paſchâ ſawâ Scheimes muifchâ ſkohlſu ezelt preekſch 20 meitinahm no Gleebawas un Scheimes laudin, ko 12 woi 13 gaddus wezzas ſchê usnemm, lai buhtu no ſahdas tizzibas buhdamas, un kas ſkohlâ paleek, kamehr wiſſzaur pareiſi ismahzitas, un ikweena paleek pee ſawas tizzibas. No muifchas dabbu ir barribu ir apgehrbu, bet ſkohlâs behrneem waijaga kahdu apſihmetu lauka=ſtuhri nokohpt, tapat arri to plawu kas teem eerahdihts preekſch 15 flauzama hm gohwim; prohti pahrtiſchanas pehz gan ne, bet tapehz ween, lai lauka darbi behrneem ne paleek ſweſchi. Kas ween pee apgehrbja peederr, tas ſkohlâs behrneem jataiſahs paſcheem; tapehz tur mahzâhs addiht, ſchuhht, wehrpt, auſt un pehrweht. Ta ſkohlâs mahte kas ſchahdus ſeeweeſchu darbus meitahm eerahd, irr ſkohlmeiſtera ſeewa, kas tabdâ paſchâ ſkohlâ irr ismahzita, ko ſchee paſchi deewabihjigi kungi ſawâ Krimuldes dſimtsmuifchâ Widſemmê jau ſennak

eetaiſijufchi, ar zeeniga Krimuldes mahzitaja Ullmanna ſinnu un paligu, kas taggad Zehr-pattâ paſchâ augſtâ kungu ſkohlâ par ſkohlâs mahzitaju zelts. Tê nu irr pateeſi diwi tabdi zilweki pee mums; kâ Reimis un Ilſe gohdam isflaweti tohp, tai jaukâ grahamatâ: Zeems kur ſeltu taiſa. \*) — Muifchas dahrſâ kas par leelu puſſi ſkohlâs behrneem nodohht, ſchee dehſta 20 puhrus kartupelu, un wiſſadas zittas dahrſa ſaknes un auglus; mahzâhs têpat arri abbeles un dahrſa kohkus apkohpt, un apgahda kunga dahrſu wiſſzaur pareiſi. Par to ikweenai meitenei ſawa ihpaſcha puſku dohbe, kas tai peederr. Paſchâ ſkohlâ mahzâhs grahamatâ laſſiht, biſchriht rehkenahht, ſwehtu tizzibu, un arri pehz ſingu rakſteem pareiſi dſeedahht. Par to ihpaſchas iſtabas ehrgeles irr apſtelletas. Ur preeku jau paredſu, ka no ſchahs ſkohlâs zelſees jauks dſeedataju bars manâ baſniâ, jo ſkohlmeiſteriſ irr arridsan muhſu ehrgeleekſ. Zeenigi augſti Leekungi gribbedami lai muhſu ſkohlâs andſeknes paleek ſawâ gohbdinajamâ ſemneeku kahrtâ, tad ſchinnî Scheimes meitu ſkohlâ tabdas leelas un augſtas gudribas wiſſai ne teek mahzitas, kas kungeem derr ſinnahht un ko augſtmanneem waijaga mahzitees. Labbak prahtigas namma mahtes un gohdigas ſaimneezeſ ween tê gribbam isaudſeht ſawâ ſkohlâ; par to arri barriba tahda patte, it kâ muhſu ſemmes lautini to ſawâs mahjâs mehds baudiht. Bet ſkaidriba un glihtums, ſchi ta leela leeta, us ko ſchê zeeti ranga, un teefſham ittin par preeku tê redſ, ka muhſu ſkohlâs behrni, kas leela puſſe bahreniſchi irr, ikdeenâs ar jauki ſapihteem matteem un mattu=aukleem, ar ſkaidru apgehrbu un baltu preekſch=autu, weſſeli buhdami un priſchi, ſawu darbu preezigi paſtrahda. Itkatrai meitinai ſaws dweelis, ſaws gulta palags, un tur garrâ ſeenas=ſchkirſti ſawa ſinnama weeta, kur katra ſawas leetas un mantinu jauki glabba pa kahrtam un ar ſinnu. Garrâis ſkohlâs galds irr ſpohſch un balts, iſtaba ſkaidra un gaiſcha.

\*) Kaut jel ſchi grahamatina arri pee mums buhtu pirkama! W. P.

Waffaras laika ffohla fahkabs ar ribta pah-  
reem pulksten tſchetrös, un seemâ pulksten pee-  
zôs; waffaras atkal pulksten dewindös ar pah-  
reem deenas darbi un ffohla beidsahs.“

Gilbert, Scheimes Luttera mahzitais.

Zif nu arri Latweeschu tautas un zilweku mi-  
ſotaji muhſu fungu pulkâ, ſchohs Scheimes zee-  
niga mahzitaja jaukus wahrduſ buhs laſſiſuſchi  
ar paldees un preeku, tomehr gan it ne weenam  
ſchee paſchu ſirdi tiſ augſti buhs lezzinajuſchi,  
kâ mannim. Jo Scheime irr manna miſla dſim-  
tene; tur mans nelaiſa tehws wairak kâ 40 gad-  
duſ par mahzitaju biſis, un es patſ winnam fa-  
wâ wezzumâ par ammata beedru peelikts, to  
teizamu miſlu Scheimes draudſi us kahdeem  
5½ gaddeem eſinu ar preeku gannijis, un ar  
gauſchahm aſſarahm no turrenes ſchlihbrees.  
Nudeen man pahrluhde arri taggad wezzas az-  
zis, ſcho preeka ſinnu dehl Scheimes ffohlaſ  
laſſidams, tiſlab Jelgawas kâ Widſemmes  
wahzu awiſes. Tudat man prahtâ ſchahwahs  
ta funga Kriſtus wahrds (Jahn. 10, 16.):  
Man arri wehl zittas awis, tahs newa  
no ſchahs kuhſts, ir tahs buhs man at-  
weſt 2c. 2c. 2c. Gan man bij brihnumſ laſſiht  
un lohti ſchehl ſadſirdeht, ka Gleebaweefchi  
tahdi niſkuli palikkuſchi, ka ne apgehrbâ, ne  
ſawâ iſturreſchanâ tohs gohdam ne warreja lih-  
dſiwaht ar ſarweem kaimineem Kurſemmê. Jo  
kad es pamohdohs, tad teeſcham tur zittadi  
bij. Un faut arri zittös Latweeschu pagafiös  
kaſ pee leelaſ Scheimes draudſes peederr it labbi  
laudis bij, kâ Rommodderes, Pograniſches,  
Krottuſchas un daudſ zittäs muſchäs wehl; to-  
mehr bij gohdigi Gleebaweefchi paſchi pirmi  
no wiſſeem, un tâ ſakhoht patti ſakne Scheimes  
Latw. draudſe; bij ne ween labbi pahrtikkuſchi  
un turrigi laudis, bet arri labbi mahziti, grab-  
matu zeenitaji, kaſ pratte gohdam runnaht it  
ſkaidrâ jaukâ Latweeschu walloda, un wiſſadi  
ittin par gohdu turretees. Nu jau 37tâ gaddâ  
ka ſawu tehwiſchku atſtahju! tahda ilga laika  
ſtarpâ laizigas leetas gan mainidamees pahrtai-  
fahs; ſchinni mallâ us labbu, zittâ us ſliktu  
puſſi. Par to nu arridsan mans preeks jo leels

un ka ſwechts, dſirdebams ka miſli Scheimes un  
Gleebawas lautini, tahdu deewabiſjigu fungu  
rohkaſ taggad kluiſchi, kaſ iſhti atſiht un labbi  
proht (ar Jeſus wahrdeem ſakhoht): Kurra ta  
weena leeta effoti, kaſ iſhti waijaga, pahrl  
wiſſahm zittahm. Jo kur ween ſchi augſti zee-  
nijama Leelungu zilts muſchäs eemantojuſees,  
tur dſird, ka wiſſai papreekſch par ffohlahm  
un baſniſahm gahdajuſi; un tē irr it teeſcham  
no kurrenes ar gaddeem arri nahſ un zellahs lai-  
ziga pahrtikkuſchana, abrigs gohdös un glihtumſ,  
un lihds ar teizameem kriſtigitumſ ſirds ſikkumeem  
arridsan Deewa baggata ſwehtiba, par tahdu  
tizſibas maſku kaſ ar azzim redſama. Par  
to nu arri ſchehligu debbes tehwu it no wiſſas  
ſirds luhdſohs lai mannas preeka aſſarinas par  
Scheimes ffohlu ſcheem augſteem Leelkungeem ne  
ween par paleekamu gohda ſlawu, bet arri par  
baggatu ſwehtibu iſdohdahs!! — Patſ gan  
winnaus wiſſai ne paſiſhtu; bet to labbi ſinnu:  
ka tauſchu ffohlaſ zehleji, darbu darra, kaſ  
eekſch Deewa darrihts. Paſaule gan paſ-  
eet, un winnas ſahriba (tâ laſſam I. Jahn.  
gr. 1, 17.), bet kaſ Deewa prahtu darra,  
taſ paleek muſchigi. Tad nu kaſ ſawas  
laizigas mantas Deewam par gohdu un zilwe-  
keem par paleekamu ſwehtibu proht tâ walfahſ,  
kâ ſchee tizzigi fungi, pee teem gan arri peepil-  
diſees ta funga wahrds: Matt. 13, 12. Jo  
ſam irr, tam taps dohts, un tam buhs  
par leeku.

Schulz,

Wirſgalles wezzais mahzitais.

### Teefas fluddinaſchanaſ.

Us pawehleſchamu tahs Keiſerikſas Majesteetes,  
ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walſts 2c. 2c. 2c.,  
tohp no Wirkuſmuſchäs (Heiden) pagasta teefas wiſſi  
tee, ſam kahdas taiſnas parradu praſſiſchanaſ pee ta  
Wirkuſ muſchäs ſaimneeka Runzu Sprizza buſtur,  
kaſ ſawas mahjas neſpehziſas dehl atdewis un pahrl  
Kurra mantu konkurſe ſpreesta, uſaiſinati, wiſſewehlaſ  
lihds 29tu Auguſt ſ. g. pee ſchihſ pagasta teefas pee-  
teiktees, jo pehz ſchi termina neweens wairſ ne taps  
klaufihts un ſaudehs ſawu teeku.

Wirkuſmuſchäs pagasta teefa, 1mâ Auguſt 1836. 2  
(Z. S.) Zurre Freudenberg, pagasta wezzakais.  
(Nr. 83.) Ernt Bauer, pagasta teefas ſrihweris.

No leelas Wirzawas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffifchanas pee ta lihdschinniga leelas (Kloppmann) Wirzawas fainneeka leela Kattenecku Ehrmann Dsenaa buhtu, pahr kurra mantu, inventariuma, truhkuma, magasihnes un zittu parradu deht, fonkurse spreeshta, usaijinati, ar sawahm praffifchanahm wiffwehlaht lihds 23schu September f. g. pee schihß pagasta teefas peeteittees, ar to pamahzifchanu, ka pehz schi termina neweens wairs ne tapß klaußihts.

Leelas Wirzawas pagasta teefa, 29tâ Juhli 1836. 3 (L. C.) ††† Ehrwert Ehrman Pinzer, pagasta wezzakais.

(Nr. 79.) Chr. Jacobsohn, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi parradu deweiji ta Slagunes muischas wezza fainneeka Gigera Janna Jansohn, pahr kurra mantu fonkurse nospreesta, tohp usaijinati, 6 neddelu starpâ pee schihß teefas peeteittees, zittabi neweens wairs ne tapß klaußihts.

Slagunes pagasta teefa, 25tâ Juhli 1836. I

(L. C.) ††† Mikkel Kwakan, pagasta wezzakais. (Nr. 70.) Andr. Frischfeld, pagasta teefas ffrihweris.

Tanni nakti no 23schu us 24tu Juhli f. g. tappe Skrundeß fainneekam Mazzitu Jannim Kormim

bruhßs firgß, 8 gadduß wezß, ar baltu bleffi peerè, no gannibahm nosagts. Kas pahr scho firgu taisnu sinu dohd, dabbohn peenahkamu pateizibas naudu.

Skrundeß pagasta teefa, 27tâ Juhli 1836. I  
††† Jndrik Weinberg, pagasta wezzakais. (Nr. 258.) Johansen, pagasta teefas ffrihwera weeta.

Zittas fluddinafchanas.

Kad 9tâ September schihdeem fwehtki, tab scho gadd Dundangas tirgus weenu deenu agrak, prohti 7tâ September, Dundangas muischâ tapß turrehts.

Dundangâ, 26tâ Juhli 1836. I  
Muischas waldischana.

Wezß=Luzeß fainneekam Kaula Tohmu Krischanam 6tâ Augustâ nakti 6 firgi no aplohka isagti. Weens bij melus, rubbula leelumâ balta bleffite peerè 9 gadduß wezß; ohtrs tibri melus bes sihmes 12 gadduß wezß; treschais schkimmels, mehrais firgß 5 gadduß wezß; zettortais dumfch, fruhstis spalwa ta ka rip-paini greefchahß 3 gadduß wezß; peektais farkans kummelfch 2 gadduß wezß bes sihmes; festais bij behra fehwe 6 gadduß wezza. Kas pahr scheem firgeem skaidru sinu Wezß=Luzeß muischâ dohd, dabbohn 5 rublus pateizibas naudaß.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgè tanni 10tâ August 1836.

	Sudraba nauda.			Sudraba nauda.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 59 kap. papihru naudas gelbeja	I	—	I pohdß kannepu . . . . . tappe makfahts ar	—	80
5 — papihru naudas . . . . .	I	38	I — linnu labbakas surtes — —	2	20
I jauns dahlderis . . . . .	I	32	I — — flittakas surtes — —	2	—
I puhßs rudsu . . . . . tappe makfahts ar	I	40	I — tabaka . . . . .	I	—
I — kweeschu . . . . .	I	75	I — dselßes . . . . .	—	65
I — meeschu . . . . .	I	10	I — fweesta . . . . .	I	80
I — meeschu = putrainu — —	I	80	I muzza silku, preeschu muzza — —	6	25
I — ausu . . . . .	—	80	I — — wißfchnu muzza — —	6	50
I — kweeschu = miltu . . . . .	2	20	I — farkanas fahls . . . . .	6	—
I — bißdeletu rudsu = miltu — —	2	—	I — rupjas leddainas fahls — —	5	—
I — rupju rudsu = miltu — —	I	40	I — rupjas baltas fahls — —	4	10
I — firnu . . . . .	I	50	I — smalkas fahls . . . . .	4	—
I — linnu = sehflas . . . . .	2	50	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weena makfa.		
I — kannepu = sehflas . . . . .	I	50			
I — kimmenu . . . . .	5	—			

B r i h w d r i e f e h t.

No juhrmallas-gubernementu augftas waldischanas pusses: Hofraht von Braunschw eig, graham. pahrluhfotais.